

تعیین رابطه مجذوبیت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

ظریفه امیری^۱، ناهید صالحی^۲، طاهره فرزانه^۳

^۱ - فوق لیسانس و مدیر دبستان منطقه لاهرود

^۱ - لیسانس و آموزگار منطقه لاهرود

^۱ لیسانس و آموزگار منطقه لاهرود

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه مجذوبیت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بود. این تحقیق برحسب هدف از نوع کاربردی و بر حسب نحوه گردآوری داده‌ها از نوع توصیفی و همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش آموزان دختر ابتدایی لاهرود در سال تحصیلی ۱۴۰۰ تشکیل می‌دادند در این پژوهش برای تعیین حجم نمونه، از فرمول کوکران استفاده شد. تعداد ۲۷۲ نفر به روش تصادفی طبقه‌ای چندمرحله‌ای به عنوان نمونه انتخاب شدند و به مقیاس مجذوبیت تحصیلی SEI سالملا آرو و آپادایا پاسخ دادند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل ساختاری به کمک نرم افزارهای SPSS26 انجام گرفت. نتایج نشان داد بین مجذوبیت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معناداری وجود داشت ($p < 0/05$). نتایج همچنین نشان داد بین مولفه‌های مجذوبیت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری وجود داشت ($p < 0/05$).

کلید واژگان: مجذوبیت تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموزان، لاهرود

مقدمه

بهبود نظام‌های آموزشی به دلیل اهمیت ویژه آموزش در رشد فردی و حرفه‌ای افراد یک هدف مهم در همه کشورهاست. بنابراین بهینه سازی فرایند یادگیری-یاددهی از طریق مطالعه متغیرهای موثر بر این فرایند مهم می باشد (مارتینز و همکاران، ۲۰۱۶). دانش آموزان، بزرگترین سرمایه انسانی هر جامعه به شمار می آیند چرا که می توانند با درهم آمیختن شور و اشتیاق کودکی و نوجوانی و علم و مهارت آموخته شده، چرخ های پیشرفت و توسعه را به حرکت در آورند. در همه کشورها، سالانه سهم زیادی از درآمد ملی صرف آموزش و پرورش می شود، اما بخش زیادی از هزینه هدر می رود. یکی از مواردی که همواره مورد توجه برنامه ریزان، مدیران، معلمان و اولیای دانش آموزان بوده است، تاب آوری تحصیلی یادگیرندگان است (راهیما، ۱۳۹۸).

موفقیت و کارایی نظام‌های آموزشی به پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در دوره‌های تحصیلی بستگی دارد (طالبی، ۱۳۹۹). پیشرفت و افت تحصیلی دانش آموزان، یکی از ملاک‌های کارایی نظام آموزشی است و کشف و مطالعه متغیرهای تأثیرگذار بر این متغیرها، به شناخت بهتر و پیش‌بینی عوامل مؤثر در مدرسه میانجامد. بنابراین بررسی متغیرهایی که با پیشرفت تحصیلی در دروس مختلف رابطه دارد یکی از موضوعات اساسی پژوهش در نظام آموزش و پرورش است (یوسفی، ۱۳۸۸). اتکینسون (۱۹۹۸) پیشرفت تحصیلی را به عنوان توانایی آموخته شده یادگیرنده در امور تحصیلی معرفی می‌کند که به وسیله آزمون‌های استاندارد شده تحصیلی سنجش می‌شود (کردلو و بهرنگی، ۱۳۹۹). پیشرفت تحصیلی به توانایی آموخته شده یا اکتسابی فرد در موضوعات آموزشی می‌شود که به وسیله آزمون‌های فراگیری استاندارد شده یا آزمون‌های معلم ساخته اندازه‌گیری می‌شود (نویدی، ۱۳۸۲). به طور کلی این اصطلاح به معنای مقدار یادگیری آموزشی فرد است، به طوری که بتوان آن‌ها را در مقوله کلی عوامل مربوط به تفاوت‌های فردی و عوامل مربوط به مدرسه و نظام آموزش و پرورش مورد مطالعه قرار داد (سولیمین نجهد و سهران، ۲۰۰۲). در واقع پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان یکی از مهم‌ترین ملاک‌های ارزیابی عملکرد معلمان محسوب می‌شود. برای دانش‌آموزان نیز معدل تحصیلی معرف توانایی‌های علمی آن‌ها برای ورود به دنیای کار و اشتغال و مقاطع تحصیلی بالاتر است؛ بنابراین نظریه‌پردازان تربیتی بسیاری‌ها از پژوهش‌های خود را بر شناخت عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی تمرکز کرده‌اند (درتاج، لک‌پور و بهلولی، ۱۳۹۲).

عوامل مختلفی در یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مؤثر می‌باشند. شناسایی این عوامل در رفع مشکلات و نارسایی‌های موجود در سیستم‌های آموزشی مهم و ضروری است. از جمله متغیرهای مرتبط با پیشرفت تحصیلی، مجذوبیت تحصیلی است. طبق ادبیات پژوهشی نظریه یادگیری، خود کارآمدی و مجذوبیت، دو عامل رفتاری هستند که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار می‌دهند (کاناپاران، ۲۰۱۶). مجذوبیت می‌تواند به عنوان مشغولیت افراد با فعالیت‌ها و شرایط مرتبط آموزشی سودمند برای یادگیری شان تعریف شود (جن نینگز و آنگلو، ۲۰۰۶). همچنین مجذوبیت تحصیلی می‌تواند به عنوان احساس مسئولیت و دلبستگی به تکالیف درسی تعریف شود. مجذوبیت تحصیلی به کمک انرژی، تعهد نسبت به تکالیف درسی و احساس دلبستگی نسبت به این تکالیف توصیف می‌شود. انرژی در این بافت به یک رویکرد مثبت نسبت به تکالیف تحصیلی، تعهد به یک نگرش شناختی مثبت نسبت به تکالیف و معنادار ارزیابی کردن این تکالیف و در نهایت، شیفتگی به تمرکز کامل در مطالعه و عدم آگاهی از گذشت زمان اشاره میکند. (عبدالله پور و شکری، ۱۳۹۴). مجذوبیت تحصیلی به عنوان انرژی، تعهد نسبت به

¹Martinez,

تکالیف درسی و احساس دل‌بستگی به این تکالیف توصیف می‌شود. انرژی در این بافت به یک رویکرد مثبت نسبت به تکالیف تحصیلی، تعهد به یک نگرش شناختی مثبت نسبت به تکالیف و معنادار ارزیابی کردند این تکالیف و در نهایت، شیفتگی به تمرکز کامل در مطالعه و عدم آگاهی از گذشت زمان اشاره می‌کند (آزاد عبدالله پور و شگری، ۱۳۹۴). یافته‌های پژوهش شریعت‌نیا و کرد افشاری (۱۳۹۳) نشان داد که بین حمایت اجتماعی و مجذوبیت تحصیلی و همچنین بین خود کارآمدی و مجذوبیت تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. صفائی و همکاران (۱۳۹۷) پژوهشی با هدف پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس حمایت خانواده، حمایت دوستان و دیگران: نقش میانجی خود کارآمدی تحصیلی، تاب‌آوری تحصیلی و مجذوبیت تحصیلی دادند. نتایج همبستگی پیرسون نشان داد بین همه متغیرهای مدل همبستگی مثبت معنی‌داری وجود دارد. نتایج تحلیل مسیر نیز نشان داد متغیرهای حمایت خانواده و دوستان به صورت مستقیم و هم به صورت غیرمستقیم با میانجی‌گری متغیرهای خود کارآمدی تحصیلی، تاب‌آوری تحصیلی و مجذوبیت تحصیلی نقش معنی‌داری در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی داشتند.

یاوری و لطفی‌عظیمی (۱۴۰۰) پژوهشی با هدف پیش‌بینی بی‌صدافتی تحصیلی بر اساس مجذوبیت تحصیلی انجام دادند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که مجذوبیت تحصیلی، اهداف پیشرفت و باورهای ضمنی هوش سه‌م معناداری در پیش‌بینی بی‌صدافتی تحصیلی دانش‌آموزان دارند.

کوتز و نیمان (۲۰۱۳) در تحقیقی رابطه بین مجذوبیت تحصیلی بر عملکرد تحصیلی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان دادند که عملکرد تحصیلی یک عنصر چند بعدی و محصولی از محیط پیچیده‌ای است که دانش‌آموز را احاطه کرده و بر اساس جنبه‌هایی از قبیل شدت مطالعه، انگیزه، روابط فرد با دیگران و مجذوبیت شکل گرفته که پیشرفت تحصیلی افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد بنابراین با توجه به آنچه گفته شد پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به سوال زیر است: آیا بین مجذوبیت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد؟ با توجه به سوال و اهداف اصلی پژوهش فرضیه زیر مورد آزمون قرار گرفت:

بین مجذوبیت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد؟

روش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی همبستگی است که با هدف تعیین رابطه مجذوبیت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی صورت می‌گیرد. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش‌آموزان ابتدایی منطقه لاهرود (۱۰۲۱) در سال تحصیلی ۱۳۹۹ تشکیل می‌دهند. در این پژوهش برای تعیین حجم نمونه، از فرمول کوکران استفاده شده است فرمول کوکران در این حالت برابر است با: $d = 0.05$ ، ضریب اطمینان $t = 1.96$ و مقادیر p و q نیز هر کدام معادل 0.5 و حجم جامعه N در نظر گرفته می‌شود:

$$n = \frac{(1.96^2 \times 0.5 \times 0.5)}{(0.05^2)} + 1 = 272$$

برای انتخاب آزمودنی‌ها از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شد. روش انتخاب آنان به این صورت بود شهر به چهار قسمت (شمال، جنوب، غرب و شرق) تقسیم شد. از هر منطقه یک مدرسه به روش تصادفی انتخاب شد. و سپس از هر مدرسه به روش تصادفی ۲ کلاس به عنوان مشارکت‌کنندگان در پژوهش انتخاب شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد در بخش توصیفی داده‌های جمع‌آوری شده از طریق سؤالات با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی از قبیل میانگین، واریانس، انحراف معیار، توزیع

¹ Kotez & Niemann

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۷۸۶-۲۹۸۰-ISSN

فراوانی، نمودار استفاده شد و با استفاده از جدول و نمودارهای مناسب ارایه شد. در بخش استنباطی این پژوهش برای آزمون فرضیه ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. به برای آزمون نرمال بودن داده ها از آزمون کولموکروف-اسمیرنوف استفاده شد.

ابزار پژوهش

پرسشنامه مجذوبیت تحصیلی SEI سالملا آرو و آپادایا (۲۰۱۲)^۱

مجذوبیت تحصیلی به کمک انرژی، تعهد نسبت به تکالیف درسی و احساس دل بستگی نسبت به این تکالیف توصیف می شود. انرژی در این بافت به یک رویکرد مثبت نسبت به تکالیف تحصیلی، تعهد به یک نگرش شناختی مثبت نسبت به تکالیف و معنادار ارزیابی کردن این تکالیف و در نهایت، شیفتگی به تمرکز کامل در مطالعه و عدم آگاهی از گذشت زمان اشاره میکند. (عبدالله پور و شکری، ۱۳۹۴). ویژگی های فنی فهرست مجذوبیت تحصیلی فقط در مطالعه سالملا آرو و آپادایا (۲۰۱۲) گزارش شده است. در مطالعه سالملا آرو و آپادایا (۲۰۱۲) که با هدف تحلیل روان سنجی فهرست مجذوبیت تحصیلی در بین گروهی از مشارکت کنندگان در دو ردیف سنی نوجوانی اولیه و ثانویه انجام شد، نتایج روش آماری تحلیل عاملی تاییدی فهرست مجذوبیت تحصیلی در گروه سنی نوجوانی اولیه از ساختار تک عاملی SEI و در گروه سنی نوجوانی ثانویه از ساختار سه عاملی SEI شامل انرژی، تعهد نسبت به تکالیف درسی و شیفتگی (دل بستگی) به تکالیف درسی به طور تجربی حمایت کرد. پرسشنامه سالملا آرو و آپادایا (۲۰۱۲) دارای ۹ عبارت است و سه بعد شامل انرژی، تعهد و شیفتگی (دل بستگی) را اندازه می گیرد. در مطالعه سالملا آرو و آپادایا (۲۰۱۲) مقدار ضریب همسانی درونی عامل کلی مجذوبیت تحصیلی و زیرمقیاس های انرژی، تعهد نسبت به تکالیف درسی و دل بستگی به تکالیف درسی به ترتیب برابر ۰/۹۴، ۰/۸۲، ۰/۸۷ و ۰/۸ به دست آمد. در مطالعه عبدالله پور و شکری (۱۳۹۴) مقادیر ضرایب همسانی درونی مجذوبیت تحصیلی برای عوامل انرژی، تعهد و دل بستگی و نمره کلی مجذوبیت تحصیلی به ترتیب برابر با ۰/۷۳، ۰/۸۵، ۰/۸۱ و ۰/۹ به دست آمد و چند نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه روایی محتوا و تطابق فرهنگی این مقیاس را مطالعه و تایید کرده اند. در مجموع، نتایج مطالعه حاضر نشان داد که سیاهه مجذوبیت تحصیلی برای سنجش مفهوم مجذوبیت تحصیلی در دانش آموزان ابزاری روا و پایا است. (عبدالله پور و شکری، ۱۳۹۴). در این پژوهش از ترجمه ی عبدالله پور و شکری (۱۳۹۴) استفاده شده است. در مطالعه گشتاسبی و همکارانش (۱۳۹۶) ضرایب همسانی درونی سیاهه مجذوبیت تحصیلی برای عوامل انرژی، احساس تعهد و شیفتگی به ترتیب برابر با ۰/۸۱، ۰/۷۵ و ۰/۷۸ به دست آمد. برای برآورد پایایی پرسش نامه در این پژوهش از روش الفای کرانباخ و با اجرا روی جامعه آماری مورد نظر قبل از اجرای نهایی محاسبه و پایایی آن ۹۰٪ به دست آمد.

یافته ها

بین مجذوبیت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد

جدول شماره ۳: نتایج آزمون ضریب همبستگی مجذوبیت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی

سطح معناداری	سطح اطمینان	ضریب همبستگی	تعداد	مجذوبیت تحصیلی
۰/۰۰۰	۰/۰۵	۰/۸۲۱	۲۷۲	

^۱ Salmela-Aro, K. Tolvanen, A., & Nurmi, J. M.

با توجه به جدول فوق ضریب همبستگی پیرسون ($r = 0/821$. $P < 0/000$) می باشد. بنابراین با $0/95$ اطمینان و $0/05$ خطا می توان نتیجه گرفت که بین مجذوبیت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی شماره ۱: بین بعد انرژی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۴: نتایج آزمون ضریب همبستگی بعد انرژی و پیشرفت تحصیلی

سطح معناداری	سطح اطمینان	ضریب همبستگی	تعداد	بعد انرژی و پیشرفت تحصیلی
0/001	0/05	0/499	272	

با توجه به جدول فوق ضریب همبستگی برای متغیر بعد انرژی ($r = 0/437$. $P < 0/001$) می باشد. بنابراین با $0/95$ اطمینان و $0/05$ خطا می توان نتیجه گرفت که بین بعد انرژی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی شماره ۲: بین بعد تعهد و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۵: نتایج آزمون ضریب همبستگی بعد تعهد و پیشرفت تحصیلی

سطح معناداری	سطح اطمینان	ضریب همبستگی	تعداد	بعد تعهد و پیشرفت تحصیلی
0/001	0/05	0/558	272	

با توجه به جدول فوق ضریب همبستگی برای متغیر بعد تعهد ($r = 0/558$. $P < 0/001$) می باشد. بنابراین با $0/95$ اطمینان و $0/05$ خطا می توان نتیجه گرفت که بین بعد تعهد و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی شماره ۳: بین بعد دلبستگی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۴: نتایج آزمون ضریب همبستگی بعد دلبستگی و پیشرفت تحصیلی

سطح معناداری	سطح اطمینان	ضریب همبستگی	تعداد	بعد دلبستگی و پیشرفت تحصیلی
0/001	0/05	0/399	272	

با توجه به جدول فوق ضریب همبستگی برای متغیر بعد دلبستگی ($r = 0/399$. $P < 0/001$) می باشد. بنابراین با $0/95$ اطمینان و $0/05$ خطا می توان نتیجه گرفت که بین بعد دلبستگی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

نتیجه‌گیری

بهبود نظام‌های آموزشی به دلیل اهمیت ویژه آموزش در رشد فردی و حرفه‌ای افراد یک هدف مهم در همه کشورهاست. خصوصاً نظام آموزش و پرورش به دلیل اینکه از طریق مدارس کوشش‌های آموزشی برای رشد مهارت‌هایی صورت می‌گیرد که موفقیت آینده دانش‌آموزان را تضمین می‌کند، مورد توجه خاص هستند بنابراین، بهینه‌سازی فرآیند یاددهی، یادگیری از طریق مطالعه متغیرهای مؤثر بر این فرآیند، مهم می‌باشد طبق ادبیات پژوهشی نظریه یادگیری، مجذوبیت عامل رفتاری است که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار می‌دهند. مجذوبیت می‌تواند به عنوان مشغولیت افراد با فعالیت‌ها و شرایط مرتبط آموزشی سودمند برای یادگیریشان تعریف شود (جنینگز و آنگلو، ۲۰۰۶) مجذوبیت تحصیلی به عنوان انرژی، تعهد نسبت به تکالیف درسی و احساس دل‌بستگی نسبت به این تکالیف توصیف می‌شود. انرژی در این بافت به یک رویکرد مثبت نسبت به تکالیف تحصیلی، تعهد به یک نگرش شناختی مثبت نسبت به تکالیف و معنادار ارزیابی کردن این تکالیف و در نهایت، شیفتگی به تمرکز کامل در مطالعه و عدم آگاهی از گذشت زمان اشاره می‌کند (آزادعبداله پور و شکری، ۱۳۹۴) هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه مجذوبیت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بود. نتایج نشان داد بین ابعاد مجذوبیت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد نتایج همچنین نشان داد همبستگی بینب عد انرژی ($r = 0/437$) $(P < 0/001)$ ، بعد تعهد ($r = 0/558$ ، $P < 0/001$) و بعد دل‌بستگی ($r = 0/399$ ، $P < 0/001$) می‌باشد. یافته حاضر با نتایج پژوهش‌های (سولیمان نجهد و سهران، ۲۰۰۲)، شریعت نیا و کرد افشاری (۱۳۹۳)، صفائی و همکاران (۱۳۹۷)، یآوری و لطفی عظیمی (۱۴۰۰) و کوتز و نیمان (۲۰۱۳) مطابقت دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت مجذوبیت تحصیلی به یک رویکرد مثبت نسبت به تکالیف تحصیلی، تعهد به یک نگرش شناختی مثبت نسبت به تکالیف و معنادار ارزیابی کردن این تکالیف و در نهایت شیفتگی به تمرکز کامل در مطالعه و عدم آگاهی از گذشت زمان اشاره می‌کند. (فین و همکاران؛ ۱۹۹۷).

مجزوبیت تحصیلی یکی از مهمترین سازه‌هایی است امروزه مورد توجه متخصصان روانشناسی تربیتی و پژوهشگران تعلیم و تربیت قرار گرفته است. مجذوبیت دانش‌آموزان در فعالیت‌های مدرسه، برای موفقیت تحصیلی ضروری و حیاتی است (وانگ و هولکمب، ۲۰۲۰) دانش‌آموزان برای کسب دانش و مهارت آموزشی لازم است فعالانه مجذوب فعالیت‌های آموزشی شوند (وانگ و والکز، ۲۰۱۶) با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهادات زیر ارائه می‌گردد

۱- یافته‌های تحقیق نشان داد که بین مجذوبیت تحصیلی و تیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معنی دار وجود دارد. لذا پیشنهاد می‌شود که برای افزایش عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان به مؤلفه مجذوبیت تحصیلی توجه شود.

۲- با توجه به یافته‌های پژوهش مبنی بر تأثیر مجذوبیت تحصیلی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان - آموزش، پیشنهاد می‌شود که روانشناسان و مشاوران مدارس با ایجاد و استفاده از مهارت‌های مختلفی از جمله مجذوبیت تحصیلی را در مسیر پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموزان در آنها استفاده کنند.

منابع:

- بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۸۴). *روانشناسی تربیتی*. چاپ پنجم، تهران: نشر ویرایش.
- حسینیان، سیمین؛ اصغر نژاد، فرید؛ ابوالمعالی الحسینی، خدیجه (۱۳۹۹)، ارزیابی نقش مهارت حل مسئله اجتماعی و سرمایه روانشناختی بر فرسودگی تحصیلی با میانجیگری وجدان تحصیلی و کمک طلبی تحصیلی، نشریه روانشناسی تربیتی، شماره ۵۶، ص ۵۶-
- راه پیما، سمیرا؛ جوکار، بهرام؛ حسین یاری، مسعود؛ خرمائی، فرهاد (۱۳۹۸)، تاب آوری اخلاقی تحصیلی: از مفهوم سازی تا سنجش، مجله مطالعات آموزش و یادگیری، دوره ۱۱، شماره ۲، ص ۸۸-۱۱۴.
- سیف، علی اکبر. (۱۳۸۲). *روانشناسی پرورشی*، روانشناسی یادگیری و آموزشی، تهران: انتشارات آگاه.
- صفائی، مریم؛ رضائی، علی محمد؛ طالع پسند، سیاوش (۱۳۹۸)، پیش بینی عملکرد تحصیلی بر اساس حمایت خانواده، حمایت دوستان و دیگران: نقش میانجی خود کار آمدی تحصیلی، تاب آوری تحصیلی و مجذوبیت تحصیلی، فصلنامه روانشناسی تربیتی، دوره ۱۵، شماره ۵۲، ص ۲۳۹ تا ۲۶۸.
- طالبی، فریده. (۱۳۹۹). *تأثیر آموزش مبتنی بر یارانه بر میزان یادگیری و انگیزه دانش آموزان*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- یوسفی، علیرضا. (۱۳۸۸) ارتباط انگیزش تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی*، ۹ (۱)، ۷۹-۸۵.
- Anghel, R. E. (2015). Psychological and Educational Resilience in High vs Low-Risk Romanian Adolescents. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 203, 153-157
- Brooks, J., E. (2006) . Strengthening resilience in children and youths: Maximizing opportunities through the schools, *Children & Schools*, 28(2), 69-76.
- Cunningham, M., & Swanson, D. P. (2010). Educational resilience in Africa American adolescents. *The Journal of Negro Education*, 473-487.
- Kordloo, A., Behrangi, M. (2020). The effect of intellectual scaffolding on educational management in the application of new educational technologies on academic motivation and academic achievement in science courses for female students in the fifth grade of elementary school. *Management and Educational Perspective*, 2(1), 19-